

сталевими нервами, холоднокровна, урівноважена, стримана та, неодмінно – висококласний фахівець своєї справи. Такий набір ділових якостей піносить до високих позначок рівень заробітної плати подібного фахівця. Тож, залучення таких спеціалістів підприємства часто можуть собі дозволити лише на умовах аутсорсингу.

Головним принципом управління розвитком підприємств в умовах кризи є відмова від вирішення проблем тими самими методами, які призвели до їх виникнення, припинення паніки та застосування специфічних антикризових процедур, в тому числі – на основі залучення до управління кваліфікованих кризових менеджерів.

Література

1. Макконел К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика. В 2 Т.– Т. 1. / К. Р. Макконел, С. Л. Брю – Таллин : Реферто, 1993. – 399 с.
2. Піратовський Г. Л. Розвиток страхового підприємства як економічна категорія і об'єкт управління / Г. Л. Піратовський // Економіка України. – 2004. – № 1. – С. 76-85
3. Фінансове забезпечення розвитку підприємств : монографія / І. О. Бланк, Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва та ін. ; за ред. І. О. Бланка. – К. : КНТЕУ, 2011. – 344 с.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

*Токмакова Ірина Василівна,
к.е.н., доц. каф «ЕУВКБ»
Української державної академії
залізничного транспорту
e-mail:iratokm@mail.ru*

Залізничний транспорт є однією з найважливіших складових української транспортної системи, що займає провідне місце в забезпеченні потреб суспільного виробництва та населення в перевезеннях, за рівнем і якістю функціонування якого оцінюють загальний стан економіки країни.

Сучасна економіко-політична криза в Україні внесла свої корективи в роботу підприємств залізничного транспорту. Із-за стагнації металургійного, хімічного виробництва, будівництва і нафтопереробки, на які приходиться більше 70% вантажообігу українських залізниць, галузь опинилася вкрай складній ситуації. Ще один негативний чинник – зниження обсягів транзитних перевезень гірничо-металургійної продукції з Росії, Казахстану і Молдавії. Також багато інших чинників знижують ефективність роботи підприємств галузі сьогодні, а в майбутньому створюють загрозу функціонуванню залізничній галузі як фундаментальному соціально-економічному утворенню господарського комплексу України.

Стратегічні й тактичні завдання забезпечення стійкого розвитку залізничного транспорту й заходи щодо їх вирішення розкриваються у працях науковців: Диканя В.Л. та вчених його наукової школи [1-2], Цветова Ю.М., Макаренка М.В., Цветова М.Ю. [3], Ільчука В.П., Сича Є.М. [4]. Зазначені науковці приділяють значну увагу і заходам з подолання кризових явищ в залізничній галузі.

Однак дана проблема на сьогоднішній день залишається не вирішеною та потребує формування сучасних напрямків стратегічного характеру щодо ліквідації кризового стану на підприємствах залізничного транспорту.

Забезпечення стійкого розвитку залізничного транспорту розглядається з позицій здатності підприємств залізничного транспорту зберігати й нарощувати обсяги перевезень тривалий період часу при різних змінах споживчого попиту на ринку [1].

Виходячи з зазначеного, принципово важливого значення набувають не лише питання освоєння сучасних ринково орієнтованих методів планування, управління, організації і контролю виробничо-господарської і економічної діяльності, але і розробка нових логістико-орієнтованих концепцій, підходів, методів стратегічного аналізу і управління економічною стійкістю підприємств залізничної галузі в умовах ризику і невизначеності.

Кризові явища, що відбуваються на підприємствах залізничного транспорту обумовлені дією внутрішніх й зовнішніх факторів, тому для забезпечення їх стійкого функціонування необхідно застосування комплексу тактичних та стратегічних інструментів удосконалення системи управління, а також оптимізації діяльності. Розвиток економіки вимагає врахування нових факторів, зокрема чинників інтеграції.

Сутність інтеграції проявляється через: встановлення зв'язків між раніше розрізненими підприємствами - елементами системи; поглиблення, посилення, надання систематичного характеру існуючих зв'язків; збільшення кількості зв'язків і встановлення нових; поява нових інтеграційних (цілісних) властивостей системи, узгодження зв'язків між підприємствами, зміна структури системи.

Інтеграторами бізнес-процесів стають потоки, що пов'язують постачальників – виробників й споживачів та формують нові мережеві форми організації бізнесу. Участь підприємств у такій мережі дозволяє витісняти з ринку більш конкурентоспроможні поодинокі підприємства. Стійке партнерство взаємопов'язаних господарюючих суб'єктів може мати потенціал, який перевищує просту суму їх потенціалів. Приріст потенціалу виникає в результаті співпраці і ефективного використання можливостей партнерів у тривалому періоді. Завдяки конкуренції між учасниками система в цілому оптимізується, а за рахунок обміну інформацією, фахівцями, технологіями відбувається процес розвитку системи, у тому числі здійснюється перетікання фінансових ресурсів.

Так, одним з перспективних видів інтеграції на залізничному транспорті є розвиток стратегічного партнерства з промисловими підприємствами - постачальниками продукції для залізничної галузі, в першу чергу з виробниками рухомого складу. Іншим актуальним видом інтеграції підприємств залізничного транспорту є формування транспортно-логістичних центрів на базі підприємств залізничної галузі.

Формування нових конкурентних переваг залізничного транспорту за рахунок підвищення ефективності співпраці з партнерами, споживачами та іншими зацікавленими особами стає важливим напрямком забезпечення стійкості розвитку підприємств залізничного транспорту.

Література

1. Дикань В.Л. Регулювання економічної діяльності підприємств залізничної галузі / В.Л. Дикань, Н.В. Чебанова // Вісник економіки транспорту і промисловості. Збір наук. праць - Харків, УкрДАЗТ. - 2009. - № 25. – С.11-20.
- 2 Дикань В.Л. Система інтегрованого управління інвестиційно-інноваційним розвитком залізничного транспорту / В.Л. Дикань, О.Г. Кірдіна // Менеджмент і маркетинг інновацій. Науковий журнал. – Суми, ТОВ «ВТД «Українська книга»», 2011. – №1. – С. 137-144.
3. Проблеми та основні напрямки реформування залізничного транспорту України / Ю.М. Цветов, М.В. Макаренко, М.Ю. Цветов та ін. К.:КУЕТТ, 2007. – 222 с.
4. Ільчук В.П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток /За ред. д-ра екон. наук, проф. Є.М. Сича. – К.: Логос, 2004.-381 с.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Толстова Анна Вадимівна,
к.е.н., доц. каф. ЕУВКБ
Української державної академії
залізничного транспорту
e-mail: tolstova_anna@ukr.net*

Сьогодні економіка України перебуває в новій фазі економічної кризи, яка викликана глобальними процесами та супроводжується скороченням соціально-економічних показників розвитку, зростанням зовнішнього боргу, загостренням негативних економічних, політичних ситуацій, кризою довіри до влади, масовими протестами, бойовими діями. За оцінкою рейтингового агентства Standard and Poor's ймовірність краху України в найближчі 5 років складає 44,25%, в той час, як в першому півріччі складала 34,8%, а відповідно до прогнозів кредитних рейтингів Україна змінила своє положення з негативного до переддефолтового, що також підтверджується